

Andere linkse partijen vinden, dat een arbeider er recht op heeft voor zijn aanwezigheid betaald te worden, zo dat loon naar werken volgens hen een zo groot mogelijk sociaal onrecht is.

Het zal niet lang meer duren, voor men aandringt op een extra premie voor hen, die niet aanwezig willen zijn, daar dit voor bedrijf en maatschappij in vele gevallen immers eerder een voor- dan een nadeel zal zijn.

Maar in het geestelijke leven gaat het precies zo. Zoekt u een meester? Dan kunt u kiezen uit Baba 1, dito 2, 3 en zo voorts. Zij zijn het onderling natuurlijk niet geheel eens, maar zij allen brengen u de inwijding, dankzij hun onfeilbare leer. Ieder beweert u een gave te brengen plus een waarheid, die u dient te aanvaarden.

Dergelijke groepen konkureren dan met allerhande langer gevestigde en grotere zaken, die eveneens een onfeilbare leer verkonden, die u het zelf nadenken tot een zonde maakt. Al moet ik toegeven, dat men, om zielen te kunnen winnen, soms zozeer op het publiek gaat spelen, dat het wel lijkt, of dergelijke groepen meer en meer aan vertrossing gaan lijden.

Iedereen wil voor een ander weten, wat goed is, ieder wil zijn eigen maatstaven en inzichten aan anderen opleggen, zonder zich ooit maar af te vragen, hoe die ander de zaak beleeft.

Neem de man met nederlands grootste geweten, de heer van Agt. Die man geeft zijn geweten aan geheel Nederland, waardoor er volgens mij voor hemzelf minder overblijft, dan wenselijk is.

Niemand kan er iets op tegen hebben, dat deze man vanuit zich bezwaar heeft tegen abortus en pornografie. Iedereen zal met mij eens zijn, dat de man het recht heeft op deze opinie en daarvoor nog best uit mag komen ook.

Wel wil ik opmerken, dat de man, gezien sexe en positie, geen behoefte heeft of ooit zal kunnen hebben aan abortus; en wat pornografie betreft: hij heeft de tweede kamer en daar staan de mensen ook steeds weer in hun hemd.

In ieder geval - zolang de man dit voor zich en als eigen mening zegt - kan ik het geheel met hem eens zijn. Maar op het ogenblik, dat je stelt, dat alles, wat jij juist acht dus voor iedereen dient te gelden, ziet de zaak er anders uit.

Mogelijk zal men aanvoeren, dat vele partijen het met een minister eens moeten zijn, voor hij zijn wil aan een volk op kan leggen. Mogelijk zal men aanvoeren, dat de partijen hem zo gewoon het recht geven zijn eigen maatstaven aan een geheel volk op te leggen.

Ik zal echter de mensen altijd weer voorhouden: zonder dringende redenen hebt u het recht niet anderen uw wil op te leggen, zonder voor de gemeenschap dringende redenen. Indien u tenminste democraat wilt heten. Waar of niet?

Indien u werkelijk gelooft in democratie, dan heeft geen enkele partij, geen enkele kerk, het recht u zonder meer te zeggen, wat u moet doen en laten. Men zal u moeten overtuigen. Want de mensen moeten vrijelijk tot een beslissing kunnen komen en zullen alleen gemeenschapsbesluiten kunnen nemen, die het geheel van de gemeenschap betreffen, maar nooit kunnen indringen in de persoonlijke sfeer en besluiten van een mens, wanneer deze voor de gemeenschap als functioneel geheel

geen betekenis kunnen hebben.

Wanneer je zonder meer je eigen geweten en moraal aan anderen oplegt, zelfs indien een meerderheid daarachter staat, zonder dat dit voor het functioneren van de gemeenschap van werkelijk belang is, heb je geen democratie meer, maar in feite reeds een vorm van diktatuur.

En zoals u mogelijk weet - het zit al in het woord opgesloten - diktaturen worden bevorderd door mensen, die zich heel erg opblazen en dik maken, wanneer zij turen naar de fouten van anderen om hun eigen feilen niet te zien.

Ook in uw land zijn er heel wat van die mensen. Meer dan u mogelijk zoudt verwachten. Indien ik stel, dat een ieder het recht heeft op een eigen wijze van leven, op een eigen geloof, een eigen wijze om naar een betere leefwijze te streven, het milieu te verbeteren, is dit zeker een democratische opvatting. En ook zij, die anderen in feite steeds weer willen dwingen, zullen in theorie dit onderschrijven - mits het niet tot praktische vrijheid voert. Want het is opvallend, hoeveel mensen, die een heiligsboodschap menen te brengen, al snel overgaan van overtuigen tot regeren, van dienen tot macht verwerven om anderen ten goede te dwingen.

Mogelijk is de oorzaak gelegen in het feit, dat het zo moeilijk is anderen te overtuigen, vooral wanneer hetgeen je predikt tegen hun eigen gewoonten of belangen indruist.

Neem als voorbeeld het hoofd van een abortuskliniek. Zo iemand kun je niet zo snel overtuigen, dat abortus overbodig of verkeerd is. De man ziet er te veel van, ziet te veel van de problemen, die er mede verbonden zijn en zal zich dus niet zo snel door morele en andere argumenten laten overbluffen, wanneer die geen rekening houden met de feiten. En wanneer hij mogelijk al de rechtmatigheid van bepaalde argumenten zou willen inzien, denkt hij, in geval van twijfel dient men zich te onthouden, want per slot van rekening verdient ik hiermede een goede boterham.

Wanneer je iemand werkelijk wilt overtuigen en het recht en de feiten aan je zijde hebt, zul je daarin op de duur ook wel slagen. Het vervelende is, dat de meeste mensen vooral een snel resultaat vastreveren.

Daar echter, waar men snelle ontwikkelingen en aanpassingen wenst op godsdienstig, politiek, sociaal of economisch gebied, blijkt er geen tijd te zijn voor democratie.

Democratie vergt tijd. Ik kan mij voorstellen, dat in een periode, waarin geld een grote rol speelt en kapitaal altijd nog van groot belang is, men voor democratie maar matig veel zal gevoelen.

Neem nu de vernieuwing van de een of andere volkswijk in de een of andere stad. Neem aan, dat je de mensen daarin inspraak zou geven. Dan zul je hen ook de nodige kennis moeten verschaffen om een gefundeerd oordeel te hebben, U zult de mensen moeten overtuigen, dat uw inzichten de juiste zijn. Dat vergt 'n langere tijd. Daarom, zo denken de regeerders en bewindvoerders, kun je desnoods de mensen hun denkbeelden wel eens laten luchten, indien hen dat gelukkiger maakt, maar zelf moet je tevoren je plannen klaar hebben.

Mogelijk zullen de mensen en mederegeerders niet onmiddellijk ja zeggen tegen je voornemens, maar wanneer je allerlei zaken reeds onderhands vastlegt, zal zelfs de raad zich wel

bij je plannen neer moeten leggen, de mensen maak je wijs, dat met hun voorstellen ernstig rekening zal worden gehouden en eindelijk kun je opschieten.

Begrijpelijk, ook vanuit een ambtelijk en financieel standpunt. Want inspraak betekent een hoop extra werk en tegen de tijd, dat men het eindelijk eens geworden is, is het project in kwestie minstens 3 malen zo duur geworden.

Maar bij godsdiensten zien wij hetzelfde: de gelovigen en leiders zijn er wel van overtuigd, dat het in feite hun zaak is de anderen van de waarheid van het geloof te overtuigen en tot hun opvattingen te bekeren. Maar, zo voegen zij daaraan toe, dan blijft hun eeuwige ziel zolang in gevaar verkeren en dat is niet verantwoord. Dus laten wij hen eerst eens alles onmogelijk gaan maken, waardoor volgens ons hun ziel mogelijk in gevaar zou kunnen komen. Wanneer zij dan eenmaal gedwongenerwijze juist zijn gaan leven, zullen wij hen met alle liefde proberen duidelijk te maken, dat wij nog gelijk hebben ook.

Dat laatste lukt gemeenlijk niet zo goed, als men denkt, maar dat vindt men kennelijk dan van minder belang, omdat de juiste maatregelen immers ondertussen genomen zijn.

En deze overwegingen zouden voor u wel eens belangrijk kunnen worden, nu over de gehele wereld interessante politieke ontwikkelingen verwacht kunnen worden en ook in uw eigen land steeds meer politici zich tijdelijk vrij maken van andere zaken om verkiezingsbeloften te gaan braken.

Want in uw land geldt nu eenmaal: een politicus braakt eens per vier jaren reeksen beloften uit, waarna verkiezingen volgen, het volk zich overgeeft, maar de politicus zich verder inhoudt, vooral in verband met de beloften en voornemens, die hij tijdens de campagne gebruikte.

Luisterende naar de verkiezingspropaganda en de kerkelijke verkondiging zult u steeds weer denken: hier heeft deze, daar heeft gene gelijk. Dit maakt een keuze tot een probleem.

Vraag u daarom eens af, wie u voorhoudt, dat uzelf het recht hebt, ja, zelfs verplicht bent uw eigen beslissingen te nemen, ook wanneer dit duurder is, of mogelijk voor de werkgelegenheid nadelig zou kunnen zijn.

Kortom, kijk en luister goed, tot u ontdekt, wie u ook mee wil laten denken, wie u ook de kans wil geven iets op uw eigen wijze voor het geheel te doen - behalve belasting betalen dan, wat dat moet en doe je toch wel.

Ik vrees, dat u, zoekende onder de partijen van uw land, er niet veel zult ontdekken, die eerlijk gemeend op een dergelijke wijze reageren en dus waarlijk democratisch te werk willen gaan. Iedereen zoekt zijn rechtvaardiging in een betrekkelijk kleine groep volgelingen en predikt anderen vrijheid, maar wel beperkt, dat het geweten staat als stok achter de deur, of al het andere moet wachten, tot men het volkse denken kan openbreken en zo een doorbraak kan forceren, of de sociale rechtvaardigheid bereikt is. Eerst deze dingen, zo krijgt u te horen, en dan pas kan er over gedacht worden u een zelfstandig stukje aansprakelijkheid voor uzelf te geven.

Vraag u eerst eens af, wie zich bezig houdt met u, met hetgeen u kunt en bent en niet alleen u bezig houdt met allerhande mooie dromen, verpakt in plannen, die mogelijk eens

waar gemaakt zullen worden, wanneer andere partijen de mogelijkheid geven, dezen werkelijk en geheel tot uitvoering te brengen - waarbij degenen, die deze plannen verdedigen wel zeker weten, dat de anderen hen toch de kans niet zullen geven geheel waat te maken wat zij beloven, zodat je die later de schuld wel kunt geven, wanneer de volgelingen ontevreden worden. Vraag u dus vooral af, wie duidelijk en oprecht stelt, dat je te samen iets zoudt kunnen doen.

Dat is uiteindelijk democratie, nietwaar. Ik besef dat ik volgens sommigen wel wat te hard en te hatelijk spreek, maar in ieder geval zal het u duidelijk zijn, wat ik bedoel. Overigens: toen ik vertelde, dat ik over democratie wilde spreken met u, was het antwoord, dat ik kreeg: Dan zul je wel weer de hele tijd alleen aan het woord blijven en dat zal dan niet bepaald democratisch zijn.

Ik ben, gezien deze opmerkingen, wel verplicht inspraak uwerzijds te gedogen, ja, zelfs aan te moedigen. Daar ik echter niet van zins ben de gehele tijd onzin uit te slaan - iets wat menigeen van mij schijnt te verwachten, omdat men nog niet zover ontwikkeld is, dat men de zin van mijn schijnbare onzin kan begrijpen, zou ik eerst nog het volgende willen stellen:

In alle aspecten van 't leven, esoterische, religieuze, zo goed als sociale en politieke, bent u zelf verantwoordelijk en voor uw eigen daden aansprakelijk. Een ieder, die uw verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid aan u probeert te ontnemen, doet u zowel in geestelijk, mentaal als stoffelijk opzicht een groot onrecht aan. Verdedig u daartegen.

Vraag u af, of het belangrijk is, hoe u god noemt, hoe u het licht ziet, welk niveau volgens u bereikt moet worden om de goddelijke krachten bewust in en door u te laten werken? Voor anderen is dat alles van geen belang, maar voor uzelve is dit van grote betekenis. Houdt u daarom aan de zaken, die voor u belangrijk zijn, werk daarmee. Houdt u aan uw eigen besef en laat u door anderen alleen overtuigen, wanneer zij u kunnen bewijzen meer te weten en te kunnen dan u. Neem nooit het gelijk van een ander aan, zonder een overtuigend en voor u te begrijpen bewijs.

Er zijn heel wat mensen op aarde, die het eigenlijk wel prettig vinden, wanneer beslissingen door anderen voor hen worden genomen. Mensen zoeken graag een leider. Begrijpelijk: schapen lopen ook achter de belhamels aan. Maar indien wij persoonlijkheden willen zijn, zelfstandig en bewust deel uit willen maken van de maatschappij, de gemeenschap, de geestelijke werkelijkheid, het Goddelijke Licht, dan zullen wij toch ook zelf iets moeten doen, zelf beslissingen moeten nemen.

Je moet niet denken, dat bewustwording een zaak is, die kan worden afgehandeld door nalopertje te spelen met de juiste personen. Het betekent: werken aan jezelf, jezelf leren kennen, je mogelijkheden erkennen en op grond van eigen innerlijke overtuigingen en redelijk oordeel zelf en op eigen houtje steeds weer datgene doen, wat volgens jou en daardoor voor jou het meest juiste is.

Je zult nooit, aan hetgeen je innerlijk juist acht, het leven van anderen op mogen offeren, maar wel eigen leven. De gevoelens van een ander zijn echter zijn eigen zaak, niet

de uwe. Of een ander bezit al dan niet wil hebben, is zijn zaak, niet de uwe. Of de ander macrobiotisch wil eten, of zichzelf liever laat smoren in de halvarine, is zijn eigen zaak. U behoeft het daarmee niet eens te zijn, maar dit moet die ander dan toch maar voor zichzelf weten.

Daarom is bewustwording een tweeledige zaak: zij is niet alleen een je eigen weg zoeken naar nieuwe erkenningen, maar betekent gelijktijdig, dat je leert anderen het recht toe te billijken op een eigen weg, die hij mag gaan op zijn eigen wijze en met zijn eigen middelen, zolang dezen niet direct ingrijpen in de vrijheid van leven en streven, of het bestaan van anderen tegen diens wil in.

U vindt dit maar een moeilijke kwestie? Ik ook, want het is mij altijd weer moeilijk de mensen precies duidelijk te maken, waarom het mij in feite gaat. Maar ik ben kennelijk niet de enige, die met het duidelijk zijn moeilijkheden ondervindt.

Neem nu eens de veel besproken duidelijkheid in de politiek. Vindt u, dat de politiek de laatste tijd inderdaad duidelijker is geworden? Neen? Ik ben blij, dat u dit gezegd hebt. Mijn antwoord op dit neen zal uit twee delen bestaan ter enerzijde.

De politiek is mogelijk wat duidelijker geworden voor de politici, maar gelijktijdig zijn zij onduidelijker geworden, minder gemakkelijk te begrijpen voor het volk.

Ten tweede: een kritiek op het bestaande, die duidelijk is, wordt meer en meer onmogelijk, daar men altijd eigen aandeel in het gewraakte - ter wille van de politieke duidelijkheid - buiten beschouwing laat. Wat Joop overigens nooit zo gezegd zou hebben, maar wel waar is.

Wanneer je ziet naar de wijze, waarop de mensen eenvoudigweg maar over anderen beslissen, vraag je je als geest toch wel eens af, in hoeverre zij zich nog bewust zijn van hetgeen zij feitelijk tot stand brengen.

Misschien is het geheel eerder onvermijdelijk en zijn ook degenen, die menen het lot van staten te beheersen, niet veel meer dan marionetten, die hun eigen onvermogen verbergen achter argumenten, waarop hun principes stoelen.

De werkelijkheid, lieve vrienden, is in feite reeds enige tijd, dat regeren niet meer vooruitzien betekent, maar eerder een politiek aanvaardbaar verklaren, waarom iets gebeurt, nadat het reeds voorbij is.

Ik zie gelijksoortige verschijnselen bij vele religieuze en inwijdingsscholen van uw dagen. U krijgt zeker een systeem, een leer, bepaalde plechtigheden en genaden aangeboden.

Men heeft u natuurlijk wel er op gewezen, dat er iets zou kunnen gebeuren. Maar indien men u duidelijk maakt, wat u precies moet verwachten, blijkt steeds weer, dat de werkelijkheid aanmerkelijk van de theorie verschilt.

Kom echter maar eens bij uw geestelijke leidlieden met uw ervaring, afwijkend als die ook moge zijn. Zij blijken precies te weten, wat het is, welke geesten devas of engelen er een rol bij hebben gespeeld enz. Maar die verklaring is dan kennelijk mede bedoeld als bevestiging van de gevolgde leer, zelfs indien de prognose, die u geestelijk gegeven werd, sterk afwijkt van alles, wat er feitelijk gebeurt. Anders gezegd: alles past in het systeem, omdat niet het gebeuren, maar

het systeem het belangrijkste is. Alle gebeuren is alleen maar dienstig om het systeem te bevestigen. Wat niet klopt, wordt wegverklaard of veranderd, tot het past.

Vaak spreekt men over het ideaal, dat het enige is, wat in het menselijke leven van belang mag zijn. Zeker, lieve vrienden, men werkt in de wereld van de mensen te vaak en te veel met droombeelden en verklaringen achteraf. Men is voortdurend bezig met mooie symbolen en bekommert zich maar al te vaak heel weinig om de werkelijkheid.

Misschien is dit wel de reden, dat mensen nog steeds spreken over democratie in een wereld, waarin die feitelijk al lang niet meer schijnt te kunnen bestaan.

Vandaar ook, dat mensen nog steeds spreken over de onfeilbaarheid van hun geloof, ofschoon in de praktijk dit geloof steeds weer faalt. Vandaar, dat vele mensen het nog steeds zoeken in de gewijde ritën van eigen inwijdingsbeweging, ofschoon zij zich al lang afvragen, of dit nu wel werkelijke betekenis heeft en werkelijk krachten activeert of niet.

Luistert goed: Ik zeg u niet, dat u dit veranderen moet. Dat moet u zelf maar weten. Maar ik wijs u op de vraag, die altijd weer veel belangrijker is dan alle theorie: Wat zijn de praktische waarden hiervan, wat betekent dit voor mij en anderen in de praktijk?

Nu uw verkiezingen naderbij komen, wil ik u er ook aan herinneren, dat politiek in een dergelijke periode vaak betekent: liegen dat je barst. Na de verkiezingen gevolgd door een laten barsten van alle beloften, die niet haalbaar zijn en andere laten betalen, tot zij op hun beurt barsten van woede en ellende. Zo gaat het altijd.

Vraag u steeds weer af, wat een bepaalde partij heeft gedaan en bindt u niet aan een enkele persoon in uw oordeel, maar ga steeds van de partij als geheel uit. Vraag u af, of u het eens kunt zijn, met hetgeen zij tot stand gebracht hebben en hebben nagelaten. Zo alleen kom je er achter, wat voor u de moeite waard is.

Wat kerken betreft: men kan u mogelijk wel verzekeren, dat God u voortaan Zijn genade zal schenken, maar wanneer u daarvan verder niets bemerkt, moet u toch ook wel het gevoel hebben van iemand, die voor zijn verjaardag een groot pak krijgt, waarin alleen maar lucht zit.

Er moet dan in u iets gebeuren. Niet hetgeen anderen zeggen, maar hetgeen er in u gebeurt, is van belang. Zo min als je kunt zeggen, dat voor een politieke partij haar programma haar werkelijk bereiken weergeeft, kun je stellen, dat kerkelijke leringen bepalend zullen zijn voor de innerlijke krachten, die je beleeft. In beide gevallen geldt, dat niet aan de verplichtingen tegenover u wordt voldaan door mooie woorden, hoe fraai en redelijk of mystiek overtuigend zij dan ook mogen klinken.

Eerst wanneer er iets gebeurd is, kun je zeggen: Ha, hier is een verandering en voor mijzelf. Dit is een punt, waaraan ik houvast heb, dit maakt uit, wat dit alles voor mij feitelijk zal betekenen. Dit bepaalt de werkelijke betekenis en waarde, die iets voor mij kan hebben.

Ik dacht, dat veel mensen het juist hiermede moeilijk zullen hebben. Het is dan ook gemakkelijker te luisteren naar degenen, die je van alles vertellen. Zoals het vervelend is, wanneer iemand met een berekening aan komt dragen, die je

eerst nog eens geheel moet narekenen, inclusief de uitgangspunten.

Toch is dit de enige manier om er achter te komen, wat er werkelijk voor jou aan de hand is. Er kan nooit waarheid bestaan, die niet als feit tot uiting komt. Er kan nooit een ware democratie bestaan, wanneer de mensen niet bereid zijn er de nodige moeite voor te doen om te ontdekken, wat er feitelijk aan de hand is en alle berekeningen en plannen na te gaan op feitelijke inhoud en konsekventies.

Daarom stel ik, dat elk volk, dat zich democratisch noemt, de diktaturen krijgt, die het door eigen onverschilligheid verdient. Hebt u zover al commentaar?

x Ik meen, dat u de democratie niet geheel recht doet. Zij staat voor vrijheid en wij hebben een grote mate van vrijheid hier. Je hebt het recht tot een partij te behoren naar keuze, je hebt het recht je eigen mening daarin naar voren te brengen en zo de volksvertegenwoordigers te beïnvloeden.

- U hebt hierin gelijk. Maar het komt er gemeenlijk op neer, dat een ieder vrij is te kletsen, zoals hij wil; mits hij maar doet, wat hem gezegd is.

Nogmaals: democratie gaat voor mij nog wel wat verder dan een gekozen vertegenwoordiger, die - vergeef mij de opmerking - infact lang niet altijd doet, wat zijn kiezers van hem verwachten, maar steeds weer datgene doet, wat hij in zijn functie van belang acht. Waarbij hij zich dus in besluit en handeling losmaakt van de invloeden van de achterban en in vele gevallen zelfs zich geheel loszegt van alles, wat hij tegenover die achterban eens heeft verklaard. Dit, terwijl de achterban gemeenlijk eerst na zijn ambtsperiode ten einde is gekomen, weer wezenlijke invloed kan uitoefenen op de politicus.

x Zo dit al waar is, blijft het volgens mij een democratie. Men kan nu eenmaal niet alle problemen overzien, zelfs deskundigen overzien niet alles. Wanneer je verantwoordelijkheid wilt dragen, zal het volgens mij niet anders gaan.

- Ik geef graag toe, dat er vele problemen bestaan, die niet geheel te overzien zijn. Maar dat het probleem bestaat, dient men tijdig ook de gewone mensen duidelijk maken. Men moet hen dan ook in staat stellen te zien, in hoeverre een werkelijke oplossing bereikt wordt of kan worden.

Juist dit laatste, dit kenbaar maken, waar men in feite aan toe is, wat de werkelijke betekenis is van bepaalde uitgaven, beperkingen voor de gemeenschap e.d., blijft nogal eens achterwege. Dat bent u toch wel met mij eens.

Maar indien u dit met mij eens bent, moet u ook menen, dat er andere mogelijkheden zouden bestaan, ook al zouden die veel werk vereisen, duur zijn, verdragend werken e.d. In dat geval zult u ook met mij eens moeten zijn, dat er geen sprake is van een werkelijke democratie, wanneer niet alle gegevens en feiten voor alle belangstellenden steeds ter inzage zijn en niet altijd verantwoording wordt afgelegd voor elke uitgave, vrijheidsbeperking, maatregel, nabijheid enz.

Wat de technische moeilijkheden betreft: Ook degenen, die niet precies weten, hoe een motor werkt, kunnen een grof denkbeeld daarvan krijgen en leren die motor te bedienen.

Een dergelijke voorlichting lijkt mij ook t.a.v. politieke sociale en economische problemen mogelijk. Dan zal zelfs de leek kunnen zien, of de motor in kwestie wel voldoende energie kan leveren, of niet daartoe in staat is, of maatregelen redelijk doeltreffend kunnen zijn, of meer een doekje voor het bloeden zijn.

Een groot deel van de verschijnselen, die in een democratie - zoals wij die dan toch maar zullen noemen - kenmerkend zouden moeten zijn voor de oplossingen van problemen, die de deskundigen hebben uitgedacht, worden geheim gehouden, of onbewust zo gemaskeerd, dat alleen ingewijden kunnen weten, wat er aan de hand is.

Plannen van regeringen worden in een soort code openbaar gemaakt en eerst later voor het gewone volk vertaald in meer verstaanbare taal, waarbij de vertaling van het origineel zal afwijken in overeenstemming met de invloed, die men op het volk wenst uit te oefenen. Maar dat is dan volgens mij toch wel eerder bedrog dan ware democratie.

x Het ligt toch wel veel aan een ieder persoonlijk ook. Er is heel wat, waarvan men kennis zou kunnen nemen, indien men dit zou willen. Men is niet gemotiveerd.

- Goed, niet gemotiveerd. Wat ons terugbrengt op mijn reeds eerder getrokken konklusie, dat vele mensen liever een leider volgen, dan zich van de problemen en mogelijkheden zelf bewust te zijn.

Maar waarom zegt men dan zo zelden tot de mensen, dat zij alleen door zelf inlichtingen in te winnen en zich een eigen mening te vormen, een ware democratie mogelijk kunnen maken? Waarom vertelt men hen niet steeds weer, waar zij de nodige gegevens kunnen vinden en maakt men die niet gemakkelijk toegankelijk? Dan zou men misschien inderdaad een meer gemotiveerd publiek zien ontstaan, dat werkelijk probeert mee te denken en mee te beslissen.

Want men moet niet vergeten, dat de mogelijkheid tot een verdere politieke of religieuze ontwikkeling van de mens mede gelegen is in het al dan niet eenvoudig - zo al - toegankelijk zijn van alle gegevens.

Wat in de oren van politici mogelijk wat gemeen klinkt. Er zijn nu eenmaal zaken, die kun je het publiek toch niet zo een, twee-drie eenvoudig voorleggen, nietwaar?

Toch is dit intellectueel en technisch mogelijk. Maar het beperkt de vrijheid van de politici of leiding en werkt - waar het om het bereiken van beslissingen gaat - inderdaad vaak vertragend.

Dit gestipuleerd hebbende, meen ik, dat zowel de moeite en de vertraging, die vooral in de eerste tijd het gevolg van een dergelijke openheid zullen zijn, ruimschoots beloond zullen worden door de grotere eenheid tussen de mensen en het meer werkelijk begrip voor de toestand, plus de meer volledige inzet bij de meerderheid, die daardoor tot stand zal komen.

O, de kerken doen net zo geheimzinnig. Neem b.v. het Vaticaan. Men heeft daar een groot aantal geschriften in de geheime bibliotheek, die een ander, zij het kerkelijk niet zo aanvaardbaar, beeld werpen op Jezus zelf, zijn apostelen, de wijze, waarop de huidige christelijke leer tot stand is gekomen en zelfs duidelijk kunnen maken, welke manipulaties

in de eerste christengemeenschappen voorkwamen in verband met de leer, zowel als de woorden van de Meester.

Wanneer de mensen na dit alles nog steeds de kerkelijke versie van het christendom aan willen hangen, in de onfeilbaarheid van de paus willen geloven e.d., is het hun volle recht. Maar zij moeten de mogelijkheid hebben van deze belangrijke stukken uit de geschiedenis van kerk en christendom kennis te nemen en zich een eigen oordeel te vormen.

Heeft men echter het recht omentwille van een onfeilbaarheid, die men anderen wil aanpraten, of het handhaven van een leergezag bepaalde gegevens te verduisteren en zelfs publicatie daarvan met alle middelen te voorkomen?

In deze termen gesteld vindt u mijn stelling opeens veel aanvaardbaarder. Maar het komt in feite op hetzelfde neer: het kunstmatig handhaven van overwicht door het achterhouden van saillante gegevens. U noemt dit zelfs misleiding.

Maar dan mag ik stellen, dat het achterhouden van bekende gegevens omtrent de zaken, zowel als het achterhouden van gegevens, die duidelijk maken, hoe men tot bepaalde beslissingen kwam, eveneens misleiding betekent door een regering, die zichzelf democratisch wenst te noemen. Meer dan misleiding alleen treedt op, wanneer men bewust de gevolgen van bepaalde ingrepen voor het volk blijft verbergen.

Voor een inwijdingsschool geldt volgens mij hetzelfde. Indien een inwijdingsschool u wel tegen een betrekkelijk hoge bijdrage of kontributie belooft, al haar geheimen aan u te openbaren, maar gelijktijdig een aantal van de belangrijkste gegevens, waarover zij beschikt, of een deel van de grootste machten, die zij kan hanteren, bewust niet doorgeeft aan de leden - zonder dit duidelijk te stellen -, riekt ook dit naar misleiding, ofschoon het uit het standpunt van een geheimhouden van de leer en de mogelijkheden daarvan zeer verstandig gehandeld is. Maar dan moet men zich ook niet voordoen als een democratische gemeenschap, maar toegeven, dat er sprake is van een disciplinaire oliarchie binnen de groep.

Soms stellen dergelijke bewegingen, dat de kontributies of bijdragen ineens zo belangrijk zijn, dat men zonder dezen niemand zal kunnen helpen of inwijden. Goed, maar dan ook niet stellen, dat men alles doet om de mensheid tot bewustwording te brengen en de krachten van het al voor een ieder toegankelijk te maken. Dan moet men stellen: alleen wanneer wij er beter van worden, willen wij iets van onze kracht, ons bewustzijn, onze inwijdingmogelijkheden met anderen delen.

Na een dergelijke verklaring regent het protesten. Zoals velen ongetwijfeld zullen roepen, dat discipline nu eenmaal nodig is en dat men alle middelen mag, ja, moet gebruiken om deze tot stand te brengen en in stand te houden.

Ik zeg echter: een discipline, die niet op vrije aanvaarding berust, is betrekkelijk weinig waard. Een discipline, die berust op het achterhouden van kennis, het scheppen van misleiding en het overmatig gebruik van macht, is op de duur kostbaarder voor het geheel van de mensheid, dan haar betekenis voor de mensheid ooit zal kunnen worden.

Dergelijke disciplinen zijn een vertroebeling van bewustwordingsmogelijkheden, een vertekening van de werkelijkheid en een verontreiniging van de levenssfeer.

Degenen, die de mensheid menen te moeten leiden door hen idealen voor te houden en alle feiten, die daarmee niet stroken, te onderdrukken, doen de mensen op de duur in een schijnwereld leven, waarin zij de werkelijkheid niet meer kunnen begrijpen en aanvaarden.

Ik neem aan, dat u het met de door mij gestelde punten wel eens zult zijn, wanneer het gaat over kerken, bedrijven, of inwijdingsscholen. Kunt u mij dan duidelijk maken, waarom voor de politiek in dit verband een uitzondering gemaakt zou moeten worden? Vergeef mij, indien mijn argumenten onvriendelijk klinken.

x Ik dacht, dat dit alles niet aan de politiek als zodanig ligt. Men probeert heus wel het best mogelijke te bereiken. Het ligt eerder in elke mens, in ieder individu.

- Inderdaad, er bestaat in een ieder een zekere heerszucht. Er bestaat bij zeer velen de neiging om middels halve waarheden invloed op anderen te gewinnen, terwijl men, indien betrapt, verontwaardigd uitroept: Maar gelogen heb ik niet !!

x Omdat de anderen met halve waarheden genoeg nemen, of niet over voldoende kunde beschikken om de halve waarheden te ontrafelen.

- Ik weet niet, of dit een reële benadering is. Wie niet voldoende nadenken kan, moet halve waarheden dan maar geloven? Wij weten het uiteindelijk toch beter en doen toch ons best?

Laat ons eens een aspect bezien: solidariteit. In de politiek belangrijk door hulp aan derde-wereld landen, maar evenzeer door de wijze, waarop men mensen in eigen land opneemt. Ik wil hierbij niet spreken over de russen, die volgens Kan nu stuk voor stuk komen, noch over surinamers of ambonezen, die men zichzelf op de hals heeft gehaald - ofschoon het volk deze konsekwentie van bepaalde beleidsdaden ook tevoren niet kende.

Ik denk aan vreemdelingen, als arbeider aangetrokken, die hier enige tijd werken en dan opeens alle rechten verwerpen binnen de gemeenschap. Waarop hun werk wegvalt en zij opeens een last gaan betekenen voor diezelfde gemeenschap.

Ik maak mij stout, dat, zo wij de werkelijke kosten, niet dus de officieel gemelde kosten, hiervan berekenen, uw land voor andere dan nationale doeleinden rond 8 % van zijn begroting uitgeeft. En op een milliardenbegroting is dat een heel aardig bedrag.

Al zal men aanvoeren, dat men die arbeiders eens nodig had - het volk of de werkgever? - en dat alle verdragen om aan andere landen hulp te geven eens een noodzaak bleken te zijn. Maar waarom dan doen, of dit een uiting is van solidariteit?

Laat men eerlijk zijn en zeggen: wij hebben een koop gesloten, mogelijk een slechte of goede koop. Zeg niet, dat ons volk toch zo goed is, zoveel voor anderen over te hebben.

Neem de kwestie van Suriname en de Antillen bij voorbeeld. Zeg niet, dat je zo goed bent, dat je die mensen nog lang wilt blijven helpen. Geef toe: wij zijn blij, dat wij van die rommel af zijn en de paar centen, die dit ons volk kost, hebben wij daarvoor graag over. Wanneer je zo eerlijk voor je beweegredenen uitkomende, duidelijk maakt, wat er aan de hand was, zal het volk ook vanuit zich kunnen beoordelen, of

men dergelijke uitgaven terecht heeft gedaan of niet.

Wanneer het gaat over de EEG, moet je ook niet verkondigen, dat Nederland bepaalde zaken alleen maar probeert door te zetten, omdat het zo idealistisch is en zo goed, maar moet men eerlijk toegeven: Ons land heeft het wat beter dan de meeste andere landen. Daarom heeft ons land er belang bij in te gaan tegen de andere, mogelijk meer benepen opvattingen van landen als Italië, Frankrijk, of Engeland. Want die zitten er heel wat slechter voor, maar wanneer wij hen hun zin geven, zitten wij er dadelijk nog veel slechter voor en hoe moeten wij dat onze kiezers dan duidelijk maken? Want zo is het in vele gevallen toch wel, waar of niet?

Wie eerlijk wil zijn, moet niet beweren, zo goed en edel te zijn namens het gehele volk, maar zal toe moeten geven: ik intrigeer en handel om voordelen te behalen en zo ook de macht over eigen volk te behouden.

De jongens op straat denken ook zo

Zeker. Maar waarom? Omdat zij zien, dat dit nu eenmaal mode is. Het is mode met pressie en pressiegroepen te werken. Wanneer je meent, dat het aanvaardbaar is met een dergelijke groep de boel op stellen te zetten om als kunstenaar betere subsidies af te dwingen, waarom zouden de jongens van de straat een dergelijk middel dan niet mogen gebruiken om een voor hen belangrijke zaak als de overwinning door Ajax af te dwingen?

Wanneer je een vergelijk maakt tussen politiek, pressiegroepen en straatterror, dan lijken dit mogelijk geheel verschillende verschijnselen, maar gezien hun basismentaliteit hebben zij toch zeer veel gemeen. Het zijn in alle gevallen verschuivingen van het werkelijkheidsbesef, ontstaan door een schijn van democratie, die in feite gebaseerd is en blijft op misleidingen en soms zelfs machtsmisbruik.

Zoals kennelijk in kerken heel wat mensen bestaan, die geloven, dat het belangrijkste in het leven alleen bereikt en gehandhaafd kan worden door onderdrukking van feiten. In een gemeenschap, die dergelijke praktijken met een schijn van grote vrijheid gepaard doen gaan, zijn nabootsingen van het officiële gedrag door eenlingen eenvoudig niet te voorkomen, ook wanneer hun doeleinden geheel anderen zijn. De zucht naar macht, de neiging tot destructie van alles, waarbij men zelve geen groot belang heeft enz, zijn verklaarbaar en verschillen in wezen niet veel, of je nu spreekt over werkgemers, vakbonden, of straatjongens.

Dat is de kern niet. De mensen zijn nog niet rijp genoeg om anders te willen.

De kern is eerder, dat de mensen de kans niet krijgen rijp te worden voor een zelfstandiger denken en leven. Men zal misschien stellen, dat men vaak geneigd is om grotere vrijheden voor zich op te eisen. Maar men vergeet daarbij, dat die vrijheid dan een algehele vrijheid dient te zijn.

Wanneer veel mensen met fietskettingen rondlopen, zou het alleen normaal mogen heten, wanneer men alle andere mensen het recht toekende iets bij zich te dragen, waardoor zij zich tegen dergelijke aanvallen doelmatig zullen kunnen verdedigen. Maar dat mag niet.

Want zij, die de macht hebben, koesteren onbewust of bewust de vrees, dat een algemene verbreiding van de wapens, die men tegen straatterror kan gebruiken, gelijktijdig de basis zouden

voor een nieuwe macht van de massa, die zo omwentelingen zou kunnen afdwingen en meer aandacht voor haar wil en inzichten zou kunnen afdwingen bij de machthebbers- iets wat door dezen natuurlijk dan ook weer als terreur beschouwd wordt.

Wat de vraag is, wie dan de eerste werkelijke terrorist is: de straatjongen, de staat, die zijn wil desnoods gewapenderhand doorzet en met alle middelen de "orde handhaaft", of de burger, die met zijn eigen middelen en met inzet van eigen leven en middelen probeert zich te laten gelden.

Laat ons dus nog even teruggaan tot de kern van de zaak, indien u daartegen geen bezwaar hebt. Ik wil overigens hier meteen even vastleggen, dat volgens mij er vele zeer bekwaame en zeer integere politici zijn, die helaas over hetgeen zij doen gemeenlijk nog niet verder hebbenn nagedacht dan in de termen van hetgeen zij willen doen en reeds tot stand gebracht hebben. Kortom, integere mensen, die op grond van een droom, waarin zij zich beroepen op een al dan niet veronderstelde kennis, bekwaamheid, werkkraft, gekozen zijn, opleggen aan anderen met de beste bedoelingen.

Ik stel dit nadrukkelijk om duidelijk te doen blijken, dat ik de politicus op zich geen enkel verwijt wil maken, maar dat ik mij - volgens mij terecht - keer tegen een systeem, dat een dergelijke duisterei en misleidende politiek mogelijk maakt.

De kern is en blijft echter: op het ogenblik, dat ik mijn eigen waarheid alleen meen te kunnen beleven, dankzij machtsmiddelen, waardoor ik mijn omgeving aan mijn opvattingen kan aanpassen, deug ik niet, of deugt mijn waarheid niet.

De vader, die in het gezin niet wil luisteren naar de argumenten van anderen, omdat hij uitgaat van de stelling: in mijn gezin is mijn mening de enig juiste, is in feite een verwaande geborneerde os. Die os neem ik terug, maar de rest handhaaf ik.

De moeder, die denkt, dat zij altijd weet, wat het beste is voor haar kinderen, ontkent hiermede één ding: het feit, dat kinderen ook zelfstandige mensen zijn, of zouden moeten zijn.

Wanneer wij een ieder de kans geven, zijn eigen aansprakelijkheid te dragen, zijn eigen inzichten te ontwikkelen om, met beschikking over alle bekende gegevens, zelf de dingen in te zien en zelf beslissingen te nemen, dan zijn wij al een eind verder in de richting van de democratie en de geestelijke ontwikkeling van de mensheid.

Dan zullen er nog steeds kerken en gelovigen bestaan, er zullen nog steeds leraren en scholen zijn, die volgelingen trekken. Maar niemand zal meer menen, dat hij of zij, zonder enige noodzaak tot bewijs, aan anderen zijn visie zal mogen opleggen. Dit laatste is het belangrijkste.

Vrij zijn en jezelf zijn is een innerlijk proces. Als ik het op mijn wijze mag formuleren: Innerlijke vrijheid komt voort uit het besef van je innerlijk wezen en het recht om aan het innerlijk alle krachten, alle mogelijkheden te ontleenen, die je nodig zult hebben om jezelf waar te maken. Dit ongeacht de konsekwenties, die dit materieel voor jezelf zou kunnen hebben.

Maar dat is immers bewustwording? Democratie in de ware betekenis: zelfstandigheid van het individu is gelijktijdig

de manifestatie van een geestelijke bewustwording.

Nu weet ik wel, dat er vele onvermijdelijke zaken bestaan. Indien u uw eigen leven nagaat, zult u tot de konklusie komen: Het zou beter geweest zijn, wanneer ik dit of dat indertijd anders gedaan zou hebben. Maar hoe kon ik het onder de omstandigheden anders doen, dan ik deed?

Wij zijn in ons leven gedurende bepaalde fasen eenvoudig niet in staat anders te handelen, dan wij gedaan hebben. In bepaalde fasen. Er komt echter steeds weer een ogenblik, waarop wij met de konsekwenties der afgelopen fase worden gekonfronteerd. Wanneer wij dan niet proberen een illusie op te bouwen, of onszelf en anderen duidelijk te maken, hoe goed onze intenties toch waren, toen wij zo handelden, maar uitgaan van de dan opeens kenbaar geworden feiten, dan zijn wij op dit ogenblik ook in staat, op grond van het verkregen inzicht, ons eigen wezen en innerlijk een andere weg te kiezen.

Dit is belangrijk. Wie alleen maar geleid wordt door anderen, zal altijd weer in het zelfde spoor doorrazen.

Het noodloot maakt dan wel uit, of men als leidsman een Churchill, een Drees, of een soort Hitler volgt. Daaraan kan de volgeling zelf betrekkelijk weinig, zoal iets, doen.

Een mens kan innerlijk proberen de juiste krachten te vinden. Maar wanneer hij daarbij volgeling blijft, is het alleen maar een kwestie van lot, of hij daarbij zal betrouwen op sacramenten, zich zal beroepen op de bijbel, danwel andere geschriften als basis voor zijn streven noemen en zich wenden zal tot het oproepen van het innerlijke vuur.

In alle gevallen zal de mogelijkheid van de volgeling beperkt zijn. De oorzaak daarvan is het feit, dat hij de leiding steeds weer à priori aanvaardt zonder zich af te vragen, wat zij in feite is, doet en betekent.

Wanneer God mij geleidt, doe ik de God die mij besef, leven en vorm heeft gegeven, onrecht, wanneer ik mij niet afvraag, wat Zijn leiding voor mij betekent en zo zelf een positie t.a.v. die leiding ga innemen.

Ik moet mijzelf een mening vormen over deze kracht en leiding, mijn acties en gedachten steeds weer afstemmen op hetgeen volgens mijn besef en vermogen in deze leiding het meest juiste is. Ik mag en moet de betrouwbaarheid van die leiding ook in dit geval steeds weer op de proef stellen.

Indien God mij zegt: zieken te gaan genezen en ik dit op de duur aan de lopende band doe, maar gelijktijdig geen voldoening en beleving daarin kan vinden, steeds weer leeg achterblijvende, vol van gedachten, die je gelukkig aan niemand mee behoeft te delen, klopt er iets niet.

Je kunt dan zeggen: God heeft mij dit opgelegd als taak. Maar daarom is het nog niet zo. Alleen, wanneer ook jij innerlijk steeds weer gevoelt: hetgeen ik doe is juist en je je steeds weer blijft beroepen op de hoogste krachten, die in jezelf schuilen, zul je werkelijk betekenis hebben en zal de taak waarlijk volbracht kunnen worden. Dan zul je niet alleen maar enkele andere mensen genezen, maar je zult de vreugde, van hetgeen jedoet, ook steeds weer scherp ervaren. Elke genezing is dan een verrijking van je eigen beleven en besef, een vervollediging van je wereldbeeld.

Indirect betekent dit ook een verscherping van het in je

bestaande beeld van de goddelijke krachten, waarmee je werkt.

Dus niet: mij is een taak opgelegd, maar eerder: ik besef een noodzaak en volgens mijn eigen wezen, uitgaande van mijn eigen mogelijkheden en eigen aanvaarding zal ik zien, wat ik van die taak kan en wil aanvaarden. Ik zal dit dan ook alleen maar doen, zover en zolang dit voor mijzelf aanvaardbaar blijft.

De mensen zullen opmerken, dat je je niet tegen Gods Wil moogt verzetten. Je moogt je innerlijk gevoel niet laten gelden, wanneer er zovele deskundigen zijn, die je leiding kunnen geven - zoals de vele doctors en doctorandussen, die met hun perfect begrip van de economie het leven van de gehele wereld zo juist in het honderd wisten te sturen.

Neen. Zelfs deskundigen hebben geen stem in dit geval. Ikzelf moet kunnen voelen en weten. De deskundigheid van de anderen zal ik rustig toe blijven geven en wel op die punten, waarop de ander verklaren kan, wat ik niet verklaren kan. Maar mijn beslissing is en blijft, wat ikzelf daarbij al dan niet te doen zal hebben. Mijn plaats daarbij is een kwestie van innerlijk besef, niet van de deskundigheid van anderen alleen.

Of men mij nu egoïstisch, altruïstisch, wijs, of dwaas zal noemen om de beslissingen, die ik neem, doet niet terzake. Ik alleen kan doordringen tot in mijn eigen innerlijk. ik zelf ben het, die mijn leven leef en niemand anders.

Democratie is dan ook volgens mij het recht om te leven als dat, wat je werkelijk bent. Democratie betekent voor mij vooral het recht voor een ieder in zich de waarheden te ontdekken, die voor hem of haar tellen en daarnaar te leven.

Democratie is niet een term, die een systeem aangeeft. Het is de uitdrukking van een harmonisch principe, dat berust op de volledige, vrije en wederkerige aanvaarding van alle delen onderling binnen de harmonie van het zo ontstane geheel, zowel als van alle producten van die harmonie.

Wat natuurlijk moeilijk is. Kort gesteld: sommige mensen zeggen, dat zij weten, wat goed voor je is. Daarom laten zij je snert vreten, ook wanneer je zin hebt in nasi rames.

Andere mensen zeggen begaan te zijn met je zieleheil. Daarom vermoorden zij liever je geestelijke mogelijkheden dan je de kans te geven dezen op een eigen wijze te ontplooiën.

Sommige mensen menen, dat zij bevoegd en bekwaam zijn het leven en lot van anderen te bepalen. Daardoor ontnemen zij de anderen echter het recht en de mogelijkheid eigen lot ook bewust te beleven.

Democratie is in zekere zin Chaos. Ik geef het toe. Maar toen nog niets bestond, zelfs de wereld niet, niets in het Al kenbaar was, heerste de Chaos. De chaos is het begin van de ontwikkeling. Het besef van het geheel van de ontwikkeling, inclusief de chaos, is de bekroning van het bestaan.

Waar wij trachten het ene uit te schakelen, maken wij ook het andere onmogelijk.

Wanneer wij proberen alle alle lijden weg te nemen en ongedaan te maken, nemen wij ook de mogelijkheid tot vervulling en zelfs de vreugde, die het ophouden met lijden kan betekenen, weg.

U vindt dit laatste vreemd? U kent toch wel het verhaal

vah de gek, die altijd weer een langere tijd zijn hoofd tegen de muur bonkte? Toen de dokter hem vroeg, waarom hij dit toch deed, antwoordde de man: omdat het zo een heerlijk gevoel is, wanneer ik daarmee op kan houden. Een oude mop, die bruikbaar is als illustratie.

Nu zijn er mensen, die beweren, dat wij niet tegen de muur mogen stoten, omdat dit slecht voor ons is en mensen, die beweren, dat wij altijd met het hoofd tegen de muur moeten bonken, omdat dit Gods Wil is. Er is echter bijna niemand, die toe wil geven, dat wij zelf moeten weten, of wij tegen de muur gaan bonken en dat wij dit dan moeten en mogen doen, omdat ons wezen ons daartoe drijft.

Trouwens, waarom moet alles verlopen volgens vaste regels en wetten? Omdat het beter is voor de gemeenschap? Ja. Dat is soms waar en kan zelfs altijd waar zijn, wanneer je die gemeenschap als enige belangrijke entiteit beschouwt.

Maar als je het uniforme van de perfecte gemeenschap vervangt door de pluriformiteit van de individuen, is de wet, die op behoud van de bestaande maatschappij is gericht, vaak slecht. Dan wordt opeens de beheersing van de gemeenschap om te behouden, wat is, weer meer demonisch dan goddelijk van aard.

Zelfs de geheime politie, die zekerheid moet brengen aan gemeenschap en staat, wordt dan opeens een demonische kracht, die alleen maar de vrijheid van alle individuen ten onder wil doen gaan in het door haar gesteunde geheel en dit desnoods doet door middel van martelingen enz. Wat in sommige landen nog steeds gebeurt.

Denk nu maar eens aan Sidi Idi A. Die voornaam is voor mij veel betekenisvol: in mijn ogen handelt de man soms als een idioot. Maar gelijktijdig is hij een groot en begaafd man, die velen zijn wil weet op te leggen en zeker niet zo gek is, dat hij anderen niet voor de gek kan houden, wanneer hem dit zo uit komt. Wat in zijn omgeving 'n grote kunst is.

Men keurt overal af, dat deze man mensen, die hem niet welgevallig zijn, lachende door zijn politie laat arresteren en desnoods de kop af laat slaan. Maar op minder abrupte wijze keurt men dergelijke praktijken in eigen gemeenschap vaak zonder meer goed.

Zelfs de eenvoudige burgers kennen dergelijke praktijken, die men dan algemeen pesten noemt. Neem b.v. mensen, die, zonder gehuwd zijn, toch samenleven. In vele gemeenschappen denkt men dan: beletten kun je hen dit nu niet meer, maar goed is het niet. Daarom moeten wij hen toch het leven maar iets moeilijker maken, tot zij uiteindelijk trouwen. Om hun eigen bestwil menen zij dergelijke mensen te mogen pesten, tot zij hun levensscheepjes voortaan in dezelfde huwelijks haven leggen om voortaan daar gemoedelijk te verroesten en mosselen aan te zetten.

Zo is het toch? Trouwens: zelfs u bent wel eens verkeerd in uw benadering van de werkelijkheid van anderen. Wanneer u stelt, dat u blij bent de lessen van de orde aan te mogen horen, vinden wij dit een aangenaam compliment.

Maar wanneer u zegt: alle andere mensen zouden die lessen dus ook als een grote waarheid moeten aanvaarden, zo achten wij dit een verkeerde houding. Want u vermeent zich dan even uit te maken, wat goed en juist zal zijn voor een ander.

Dat is geen democratie en het geeft ook geen blijk van een werkelijk hoog bewustzijn. Kort nog het volgende:

Mijn beeld van hetgeen bewustwording en dus ook werkelijke democratie voor mensen en geesten zou moeten betekenen, luidt: De erkenning in jezelf van het noodzakelijke en het Goddelijke, het samenvoegen daarvan tot een daad, die je zelf stelt, ten koste van jezelf en desnoods ten koste van de gevoeligheden van anderen, is het enig juiste. Handel bewust, maar dan ook wel zo, dat je je aan de zo geschapen verantwoordelijkheden niet onttrekt.

De werkelijke bewustwording is de erkenning van een kracht, weten en wezen in jezelf, waardoor je steeds juister kunt kiezen, hoe je zult handelen en reageren binnen de mogelijkheden, die je nu hebt. Gelijktijdig betekent dit een steeds diepere en vollediger erkenning van de vrijheid, die anderen hebben om hun eigen wegen te gaan.

Op de duur moet men zelfs leren een beroep te doen op God, zoals deze ook in de ander woont en dien je je niet meer te richten tot het front, dat het ego nu tijdelijk als uiterlijk en begrenzing draagt.

In deze tijd ontstaan er grote conflicten tussen de volkeren en in de volkeren, doordat men niet bereid is elk langs eigen weg de innerlijke kracht en werkelijkheid te laten zoeken en die gelijktijdig voor zich zonder dwang op anderen in de daad om te zetten.

Steeds weer is men bezig anderen te dwingen in te gaan tot een grotere werkelijkheid of betere wereld, terwijl men zelf blijft buiten staan.

Men is voortdurend bezig anderen er toe te brengen het goede te denken en te doen, maar houdt daardoor zelf geen tijd meer over om iets anders te doen dan het dwingen van anderen.

Wij hebben de kracht in onszelf nodig, niet de bevestiging van de buitenwereld. Wij hebben de innerlijke verdieping nodig, waardoor wij vanuit onszelf eerlijk en steeds juister leren reageren - zonder zo het lot van anderen meer te bepalen dan door onze eigen erkende noodzaak en uitstraling buiten onze wil om toch gebeuren zal.

Dit is volgens mij de zin van bewustwording en van ware democratie.

Waarmede ik mijn bijdrage besluit met een excuus aan allen, die geheel eerlijk werken als politicus of priester. Zij immers zijn nog niet verder dan het besef, dat je anderen moet leiden en beseffen nog niet, dat degene, die anderen volledig wil leiden, gelijktijdig zichzelf misleidt tenaanzien van zijn eigen mogelijkheden, zijn beweegredenen en zijn innerlijke waarheid.

Nogmaals: ik weet, dat er vele mensen leiding geven, die het eerlijk menen. Ik weet, dat hun werk in deze tijd niet opeens gestaakt of zelfs ongedaan gemaakt kan worden. Maar ook hen zou ik willen vragen om begrip voor het feit, dat de mensen steeds meer zelf willen beseffen, zelf willen weten, zelf willen handelen en beslissen en in zich een eigen beeld van juist leven en bestaan willen vormen.

Goeden avond.

(vragen bekort en weggelaten)

Goeden avond, vrienden.

In het tweede gedeelte moet je altijd proberen om een kleine toelichting in esoterische zin op het eerste onderwerp te geven. Maar mijn eigen voorkeur daarbij gaat uit naar een verhaaltje. Het volgende zou u b.v. het ontstaan van de democratie kunnen illustreren.

Er was eens een klein stadje, waarin men gezamenlijk een huis wilde bouwen, maar niemand wist, waar men dit het beste zou doen.

Zo kwam men bijeen om uit te maken, wat de beste plaats zou zijn voor deze gezamenlijke inspanning. Al snel onttaardde de bijeenkomst in een groot gevecht.

Toen was er één man met een zeer harde stem. Deze zag, dat de meeste anderen al builen hadden. Zo hard hij kon riep hij: zijn wij het allemaal daarmee eens? Iedereen dacht, dat de anderen het al eens waren. Ter voorkoming van meer builen riep daarom een ieder maar ja. Het huis werd gebouwd op de plaats, waar dat de man met de harde stem het beste uitkwam.

Een dergelijk klein verhaal zegt veel meer dan lange betogen. Dat geldt volgens mij ook voor het volgende: Er was eens een gemeenschap, waarin een aantal mensen eerlijk en oprecht nadacht over de vraag, wat een geweten toch wel zou zijn.

Maar hoe langer men over deze vraag nadacht, hoe moeilijker het bleek te formuleren, wat het nu eigenlijk toch wel was.

Zo lang duurde het, dat een van de aanwezigen, die meer behoefte had aan vleeselijke geneugten dan aan een verder debat over het geweten, opeens zei: ik weet het. Het geweten betekent moraal. En moraal betekent dat je leeft, zoals En hij vertelde precies, wat hijzelf van het leven dacht.

Vanaf dat ogenblik dacht een ieder, dat hij nu werkelijk wist, wat een geweten was, dus gingen zij allen naar huis om te eten.

Met deze twee kleine schetsjes wilde ik u het volgende duidelijk maken. Wij denken in vele gevallen, dat wij wel weten, hoe het hoort en wat goed is, tot wij met anderen daarover spreken.

Daarna weten wij, dat wij het niet weten. En juist omdat wij weten het niet te weten, zijn wij blij, dat een ander verklaart, dat hij het wel weet, zelfs indien wij aan kunnen voelen, dat die het ook niet weet.

Vanaf het ogenblik, dat de ander dus zegt: ik weet het, praten wij hem na en doen allen, of wij de wijsheid in pacht hebben. Maar omdat wij niet willen weten, dat wij niet werkelijk weten, wat wij beweren zeker te weten, vergeten wij veel van alles, wat wij voordien zeker geweten hebben.

Zo komen allerhande zaken tot stand, die wijsheid en dwaasheid in één betekenen. Toch zijn er altijd weer gebeurtenissen, waardoor je even je zekerheden vergeet en boven je beperkingen uit kunt stijgen. En het resultaat is soms een afwijkende mening, die je dan gemeenlijk nog goed weet uit te drukken ook.

Indien u mij zoudt vragen wat democratie in de kosmos betekent, zo zou ik b.v. antwoorden: Dat is een klein vliegepoepje op de spiegel der oneindigheid. Maar geen zorg, want zo dadelijk komt God en Die poetst het dan wel weer weg.

Waarmede ik maar wil zeggen, dat het volgens mij eerder een kreet dan een hoofdzaak is. Het gaat om de mens zelf. Democratie en dergelijke dingen zijn in vergelijk zo belangrijk niet.

Er was eens een man, die sprak: ik vind het leven in de wereld zó verwarrend, dat ik de waarheid maar eens in mijzelf ga zoeken.

Hij sjouwde en zocht, kwam in zijn longen, in zijn darmen, in zijn hersens, in zijn hart, maar nergens vond hij, wat hij zocht. Doodmoe sprak hij, dan ga ik er maar even bij zitten. En moe als hij was geworden, viel hij aldra in zichzelf in slaap.

Opeens zag hij toen weer zichzelf en de wereld, zag een spel van krachten, engelen en duivels en al, wat je maar wilt. Toen hij wakker schrok, was hij weer één met zijn lichaam. Maar de beleving bleef hem bij. Daarom sprak hij: ik moet voortaan niet alleen meer in mijzelf zoeken, maar vooral boven mijzelf. Want dan zal ik eindelijk ook meer bewust beseffen, hoezeer ik als ego uitsteek boven al die beperkingen, waarvan ik meen, dat ikzelf zo ben.

Zo gezegd zo gedaan. Hij vond een nieuwe wereld, nieuwe krachten en was zeer gelukkig. Tot hij eens naar beneden keek en zag, hoe zijn lichaam zeer onsierlijk - het was een man en dus snurkte hij - in comateuse toestand verkeerde.

Toen keerde hij weer terug tot zijn stoffelijke ik en sprak: nu weet ik eindelijk, wat ik moet gaan doen: Ik moet voortaan gewoon leven als een mens, maar dan met de krachten, die ik ontleen aan mijn werkelijke wezen.

En toen hij dat deed, was hij niet slechts meer een mens, maar werd hij een bewuste.

Voor ons allen bestaat deze mogelijkheid wel degelijk. Wij dromen natuurlijk en spelen de spelletjes, weten de mooie of poetische verhalen te vinden om alles, wat wij maar denken, daarmee te illustreren.

Maar alles, wat wij zijn of denken te zijn, is uiteindelijk maar de uiting van een werkelijkheid. Het is niet echt. O, wij zitten hier en spreken hier met elkaar. De tijd gaat voorbij.

Op een gegeven ogenblik bestaat de tijd niet meer. Dan zijn wij allen er nog steeds. Alleen treffen wij elkaar dan niet meer hier, zoals nu.

Wanneer er geen tijd meer is, zijn wij overal tegelijk. Maar wij zijn en blijven nog steeds onszelf. Dan pas zullen wij gaan begrijpen, waarom wij in alles de werkelijkheid menen te zien, zelfs wanneer het klinkt als een sprookje.

Weet u b.v. waarom de tomaat zo rood is? Vroeger werd een tomaat groen rijp. Maar op een keer groeide in de buurt van een tomatenplant een wilde komkommer. De tomaat werd daarop verliefd. De komkommerplant krinkelde en krinkelde en droeg eveneens vruchten, die steeds groter en steeds groener werden.

Opeens bemerkte de tomaat, dat een komkommer naar haar keek. Toen werd zij zo verlegen, dat zij steeds feller bloosde, tot zij vuurrood was. En zo is het gebleven, want elke tomaat, die bijna rijp is, herinnert zich de blik van de wilde komkommer en bloost dan steeds meer.

De overlevering zegt overigens nog steeds, dat een tomaat veel beter smaakt, wanneer je er wat komkommer of desnoods een augurkje bijdoet.

Dat klinkt belachelijk, wanneer je je realiseert, dat het gaat over een romance tussen planten in de natuur of in een kas; planten, die volgens de mensen niet eens kunnen denken. Planten denken natuurlijk wel, maar zij denken zo anders dan mensen doen, dat mensen denken, dat planten niet denken.

Maar in feite is het een verhaal over onszelf: wij zoeken de eeuwige waarheid en voelen wel, dat zij nabij is. Wij menen, dat het een persoonlijkheid is en zeggen tot onszelf steeds weer: wanneer wij nu toch maar eens even kort de aandacht van die eeuwige werkelijkheid zouden kunnen trekken.

Er komt een ogenblik, dat wij contact krijgen met die werkelijkheid, maar haar niet geheel aankunnen. Dan veranderen wij helemaal. Wij krijgen dan ook een andere kleur, want onze uitstraling zal nadien nooit meer dezelfde zijn. Maar wij blijven, wat wij zijn, net als de tomaat. De mens, die de eeuwige werkelijkheid ziet, is en blijft nog steeds een mens, al verandert er dan in hem ook nog zoveel.

Alle verhaaltjes, of zij nu over democratie zijn, of een ander onderwerp hebben, zijn nutteloos in zich. Maar zij dragen soms iets van de werkelijkheid in zich. En de mens, die het verhaal in zich opneemt, zal daardoor soms bepaalde zaken opeens beter begrijpen.

En voor hen, die het goede willen voor allen, mag het volgende verhaal verhelderend werken: Er was eens een man, die dol was op haverwort met boter en bruine suiker. Daarom zocht hij, die het goede wilde voor allen, met alle middelen macht te verwerven. Toen hij die na lange strijd eenmaal kreeg, decreteerde hij: vanaf heden zal een ieder drie malen per dar haverwort met boter en bruine suiker eten. En hij begreep helemaal niet hoe het mogelijk was, dat nog geen twee maanden later zijn gehele volk misselijk was van hem en zijn pap. Want hij vond die nog steeds lekker.

Wij willen graag het goede, dat wij kennen, delen met anderen. Maar wat voor ons goed is, kan voor een ander wel slecht of vervelend zijn. Daarom moeten wij onze wil nooit aan een ander opdringen. Het enige, wat wij met een ander altijd en juist kunnen delen, is het leven zelf.

Het leven immers is de kracht, die in ons schuilt. Daarvan kunnen wij altijd iets aan anderen geven, zodat dezen beter kunnen leven, volgens ~~hetgeen~~ zichzelf willen en zijn.

De erkenning van het bestaan en het bestaande kun je mogelijk met anderen delen. Maar dan moet je die anderen ook nemen, zoals zij werkelijk zijn. Trouwens: ons hele bestaan lijkt wel een droom, die eerst ophoudt, wanneer wij in de ~~dromen~~ hebben beseft, wie wij in feite zijn. Maar voor wij tot het onveranderlijk werkelijke ontwaken, zullen wij dan ook nog beseffen, dat, wanneer wij dromen, anderen hun eigen, afwijkende dromen dromen, terwijl wij toch ook door hun droom steeds weer worden beroerd. Zo wordt eenheid van bewustzijn mogelijk. En dat is meer dan democratie.

Goeden avond.

(bekort)

d.d. 21 januari 1977